

ГЕО МИЛЕВ

ИКОНИТЕ СПЯТ
ПЕТ ВАРИАЦИИ НА НАРОДНИ ПЕСНИ

ЗМЕЙ
СТОН
КРЖСТ
ГРОБ
КРАЙ

СОФИЯ
1922

ЗМЕЙ

„Мене те, тато, змей люби...“

Остави ме!

— Змей Огнен е моят любовник!
посред пламък и вихри гръмовни
— змейове с бели жребци,
в златни каляски змеици —
с развени
галече
крила
всяка вечер
той идва при мене.

Ела!

Притисни ме с безумни, свирепи ръце
до своята люспеста гръд от червени звезди,
до своето зверско сърце,
мокро в морава кръв:
вземи, изгори ме с пламтящата стръв
на своите целувки —
грабни ме оттук ти,
отлети,
отнеси ме
— галече, галече, галече —
зад гори, планини, стръмни бездни и гробища,
в своето царство без име
— о сън! о чудовище! —
гето няма ни ден, ни година, ни утро, ни вечер:
Там!

О знам:
Ти си Той!
Не отхвърляй едничката моя молба,
изпълни ми едничкото искане –
ах... стой! – –
подир знойна и страшна борба,
в безсъзнание, няма да знам –
и ще чезна – аз гола –
в скверната сладост на твоего притискане
– – не, не, не! –
аз падам наголу
– с мене ти –
летим
през огън и дим, и звезди,
зелени въртопи змии,
настръхнали копия,
– по невидими стръмни пътеки –
: трясък и прах,
кисък и звън :
не, не, не! – –

Ах!

91

— — пробуда:
камбанният звън.

В зората на местност безлюда
оплаквам връх своите меки
колене

чудовищния труп на моя сън.

СТОН

„Черней, горо, черней, сестро, двата да чернеет...“

92

Гео Милаев. Том I

Печални пътеки пред мене разтваря
студената зимна гора:
гълбоко зад черните клони догаря
ранна – (рана) – зора.

Светът ме възвежда през страшни места,
аз тръпна димяща в безлюдни блата
– о гора моя черна сестра!
твоите черни листа
плачат съзните ми – бавно – и горко повтарят
моята жалба и вопъл и зов:
Ах – ге е мой!

(Там – може би зове ме гробът на мойта горестна любов.)

Ден и ноц
без покой
аз го диря навред
и отивам напред
през света,
с разрани нозе и без мощ
– душата гълбоко в ноцта –
ден и ноц
без покой,
години безчет
и безброй:
Де е мой?

(И нагава студен, съкрушителен вой
зимният вятър
— Вкаменено ридание —
и в мрака на скръб без страдание
изчезва далечна земята.)

— О гора моя черна сестра! —

Слънцето в пещери слепи убива го:
в страшни нощи без лъч и звезда
той възкръсва и гази в кръвта
на кръстопътища сплетени в ниски поля.

Моята болка настига го
— призрак без плът.

Червен от убийство и черен от мъртва мъгла
той влиза в съня ми
(иконите спят)

— страшен и чужд — преди да се съмне
(иконите спят)

и хвърля пред моите нозе
кървави ризи и черни глави

(иконите спят).

Вече нямам очи — вече нямам лице
— о гора моя черна сестра!
и пътя пред мене се вий
в горчиво витло под мъртвешка зора.

КРЪСТ

„Откога си се, томе, покалугерила...“

94

Гео Милаев. Том I

Като утеха лишна само
– сред трезвена планинска шир –
обсажда черен манастир
днес хубостта ти с кръст и камък...

(„Безимен камък в мъртва шир“)

Оплакват вечерни камбани
на твоята младост мъртвий сън;
кого зове – зов: жаген звън –
във твоята гръд от страст наляна...

(„Последен без пробуда сън“)

Но ти под расото си гола
– и вътре в тебе зноен пръст
те тласка към любов – накръст
вселената с копнеж пробола...

(„Над мене шепна черна пръст“)

ГРОБ

*„...там гробо ќе си направат,
името ќе си напишават
и твоите тешки тегоби!“*

Залязвам аз в зеления твој поглед —
така без страст и злобно избледнял,
усмивката ти е за мене строг лег
и всяка ласка — тязостен метал;
вода от пепел ния в глътки топли —
без вопли, без покруса, без печал:
о, час за горко бягство ме заклина
галеч към камък, лишей и пустиня.

Там моя гроб ме чака в мрак потаен
— ни плачуца върба, ни кипарис —
и в плочата надгробна ще вдълбая
сам својто име: горка летопис
на любовта ми...

Сляп виси безкрая.

Мълчи дълбоко там безцветна низ.
Мре кървав месец — сетня четвъртина —
сред камък, лишей, кости и пустиня.

КРАЙ

„Стъпиа Добри...“

96

Гео Милаев. Том I

Не ще умери верното зърно
на щастието белий гълъб

: без прелест мраморна сияй:
: обезплодено е любовното зърно:
: не ще долитне белий гълъб
наг пурпурния стълб
де прикована моята мечта ридай:

едно
остава в моята ръка
: и ето — в моя същи миг — сега:
пистол без бол
с последен крясък : край!

Без вопъл от любов — без тържество от мъст,
вий заровете ме там, дето пагна:
под вечната седмосвещена пръст
— безтрепетна, безропотна и хладна —
Там, дето падне моята глава
— безумна от напразни увещания —
копнежи, жалби и слова —
сградете

там манастир
: с напевно стенещи камбани
и честний кръст
наг златни сводове възпален с ярък плам:
и там

със непрестанна ревност и смирение се вий молете
за моята гуша
— защото може би душата е лъжа —
— защото може би и аз не знам —

Там, дето в гробната земя
— без сила —
лежи сърцето ми разкрило
разкъсана от смърт уста —
сградете там чешма:

о кротко мляко на кърмачката земя
— безчувствена вода —
сама
на моето сърце кръвта,
на мойта кръв безумния порой
развързан
— и —
как ведро ще замръзне
в пустинний зной
на изпепелените от горка страст души
всяка
бистра и безстрастна
канка :

о кротък бисер на покой,
на примирение безчувствен алабастър.

ИЗ „ANDANTE AMOROSO“

98

Гео Милев. Том I

1.

Но разгатнал скръбта на миражите
– през детинския мъртъв копнеж –
аз не чаках, че пак ще ми кажете
буйни гуми на страст и годеж,
птици огнени! мъртво заспали
под иглите на есенен скреж;
всуге гузно глас таен ме гали!
– мъртво в брачната гробница леж!

Беше всичко до край обезвкусено
– и съблазни и плът и любов –
ала пак под небето намусено
– в топлината на бъдна любов –
е узряло сърцето покрусено:

– за последната първа любов.

2.

И ето в моя късен след обяд
на горко примирена есен
разкъдрила навред света
с безмълвно жарките злата
на своя листопад,
– посред шума на ориент-експреса
през неизвестни далнини донесен,
замръзна в образа на неизменната Мечта

печал и зов,
копнеж напред и минало назад:
родена в черни пелени надежда.
Тъй мъдростта
– несетно и без шум – узря в любов:
родена в черни пелени надежда.
И златото горчи: напразна щедрост
на безвъзвратно рококо,
под траурните свещи на копнежи
затворили неутолимото око.

3.

La somma sapienza e il primo amore...*
И ти си тук – но ти си тъй далече,
отвлечена без болка през простора
на есенната неповолна вечер,
която трака с бавни капки сняг
по листите накапали сред мрака.
Мълчи отсъствената пустота,
и в твоята усмивка разпиляна
из въздуха – петна от жарка рана –
догаря неизменната Мечта,
дори без вик, дори без да потръпне:
студена пепел в моите мъртви шъпи.

---

* Dante: Inferno – бел. на Гео Милев.